

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1264

22.12.2021

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Retts hjelpdekning og smittebestemmelsen i fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede meldte om tyveri fra sin moped med kaffevogn. Selskapet av slo kravet med henvisning til at sikrede hadde gitt bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede var uenig i avslaget og søkte om retts hjelpdekning for tvisten mot selskapet. Selskapet har avslått dekning med henvisning til smittebestemmelsen i fal. § 8-1. Sikredes advokat har anført at dette ikke er riktig jus, og at sikredes krav om retts hjelpdekning er uttømmende regulert i forsikringsavtalen da forsikringsavtaleloven ikke gjelder for retts hjelpforsikring. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde krav på retts hjelpsdekning.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpdekning i anledning tvist mot selskapet etter avslag på erstatning for innbrudd og tyveri i moped med kaffemaskin, og spørsmålet om selskapet er fri for ansvar fordi sikrede har gitt uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede meldte 15.7.20 om skade i form av innbrudd og tyveri fra forsikret moped. Selskapet av slo kravet 20.11.20 med henvisning til at sikrede hadde gitt bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede har på denne bakgrunn søkt om retts hjelpdekning for tvisten mot selskapet.

Selskapet av slo retts hjelpdekning med henvisning til at smittebestemmelsen i fal. § 8-1. Selskapet viste for øvrig til vilkårenes unntak for tvist som gjelder følgende:

Straffesak, ærekrenkelsessak eller sak om erstatningsplikt etter skadeerstatningsloven (skl) § 3-3 (visse personlige krenkinger § 3-5 (oppreisning) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred)

Sikredes advokat har i det vesentlige anført at selskapet ikke har anledning til å avslå sikredes krav om retts hjelpdekning. Så lenge det verken foreligger en straffbar eller ulovlig handling fra sikredes side, mener sikrede å ha rett til retts hjelpdekning inntil forsikringssummen. Unntaket kommer ikke til anvendelse. Spørsmål om retts hjelpdekning omfattes ikke av fal. Det er uttrykkelig fastslått i forskrift om retts hjelp av 1992 § 2. Det heter:

retts hjelp skal dekkes ved separat avtale eller ved separat del av en enkeltpolise, der retts hjelpdekningen omfang angis

Av dette følger at fal. ikke kommer til anvendelse i sak om retts hjelpsdekning. Det er kun den separate avtalen som avgjør retts hjelpsdekningens omfang.

Ordlyden i forsikringspolisens s. 5 og 11 regulerer uttømmende retts hjelpdekningens omfang. Eneste begrensning i retts hjelpsdekningen er etter denne bestemmelsen kun de tilfeller der sikrede beviselig har opptrådt ulovlig (les: straffbart), noe innklagede altså ikke mener.

Det er da heller ingen rimelig grunn til at rettshjelp skal omfattes av fal., da rettshjelp ikke er en del av "skaden" eller "erstatningen" og derfor ikke trenger å lovreguleres, men er gjenstand for fri avtale. At rettshjelp er inntatt som avtalevilkår beror på sedvane, og ikke lovregulering.

Spesielt når det gjelder fal. § 8-1 fjerde ledd fremgår av ordlyden at det kun omfatter "skade" eller "erstatning" og omfattes derfor ikke "rettshjelp".

Subsidiært anføres at sikrede i høyden har opptrådt "lite klanderverdig" og derfor under enhver omstendighet må ha krav på rettshjelpdekning for å få en rettslig avgjørelse av den lave grad av klanderverdighet tilsier at han likevel har rett til rettshjelp. Finansklagenemndas tidligere lovfortolkning omkring fal. § 8-1 fjerde ledd er ikke holdbar jus, og kan i tilfelle kun gjelde de tilfeller der sikrede har begått straffbart svik etter strl. § 375.

Av forskrift for rettshjelpforskriften § 2 fremgår at rettshjelp skal reguleres gjennom særskilt avtale. Det heter at "rettshjelpen skal dekkes ved separat avtale eller ved separat del av en enkeltpolise, der rettshjelpdekningens omfang angis". Når det heter at omfanget av rettshjelpdekningen skal angis i særskilt avtale, må det også gjelde begrensninger av omfanget. Dersom det hadde vært ment at fal. § 8-1 skulle regulere begrensninger, skulle det vært spesielt angitt i avtalen. Subsidiært bør sikrede ha krav på rettshjelp for å argumentere for hvorfor han bør få forsikring, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd siste punktum om der sikredes forhold bare er lite klanderverdig. FinKN har i tidligere praksis ikke vurdert disse forhold.

Grunnlagene for sikredes krav er prinsipalt at avslag på rettshjelpdekning må hjemles i polisens s. 5 (forsikringsbevis) eller s. 11 (vilkår). Subsidiært at fal. § 8-1 fjerde ledd er feiltolket, og sub-subsidiært at rettshjelp skal også tilkjennes når forholdet er "lite klanderverdig".

Selskapet har i det vesentlig anført at det er uten ansvar for rettshjelpsutgiftene. Sikrede har mistet kravet under rettshjelpsforsikringen grunnet smittebestemmelsen i fal. § 8-1 fjerde ledd. Selskapet har vist til bestemmelsens forarbeider NOU 1987:24 s. 177:

Er erstatningskrav under andre forsikringer i samme selskap utløst av samme skadehendelse, mister sikrede også disse krav.

Videre har selskapet vist til FinKN 2021-187 og 2019-033 til støtte for sitt syn.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet avgjorde saken på bakgrunn av delegert myndighet og kom til at sikrede ikke hadde krav på rettshjelpdekning når selskapet hadde anført svik:

Spørsmålet i saken er om sikrede har krav på rettshjelpdekning for tvisten mot selskapet vedrørende selskapets avslag etter innbrudd og tyveri begrunnet i uredelig brudd på opplysningsplikten i fal. § 8-1 fjerde ledd.

I de tilfeller sikrede har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger under skadeoppgjøret i henhold til fal. § 8-1 fjerde ledd, mister sikrede "ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse".

I nemndspraksis er det lagt til grunn at krav om rettshjelp for tvist om avslag begrunnet i fal. § 8-1 fjerde ledd er et krav i "anledning samme hendelse". Ser eksempelvis **FinKN 2019-062** hvor nemnda uttalte følgende:

Det følger av ordlyden og nemndspraksis at kravet om rettshjelpsdekning er i anledning samme hendelse, og at sikrede ikke vil ha krav på rettshjelpsdekning før saken eventuelt er rettslig avklart til sikredes fordel, jf. FSN-1804 og FSN-2204. Sikrede har derfor ikke krav på rettshjelpsdekning på det nåværende tidspunkt.

Se for øvrig også **FinKN 2021-184** og **2021-669** hvor nemnda kom til samme resultat.

Slik saken er opplyst for oss er saken per i dag ikke rettslig avklart til sikredes fordel. Sikrede har dermed, på nåværende tidspunkt, ikke krav på rettshjelpsdekning. Vi kan ikke se at det er grunnlag for å tolke

nemndspraksis dithen at et slikt syn kun gjelder dersom sikrede har begått "straffbart svik i henhold til strl. § 375" slik du har anført.

Etter dette finner vi at sikrede ikke kan gis medhold i klagen.

Sikrede klaget avgjørelsen til nemnda, jf. tredje ledd i samme punkt i saksbehandlingsreglene. Det er ikke lagt frem ny dokumentasjon av betydning for nemndas avgjørelse.

Finansklagenemndas Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet har krav på dekning for rettshjelp.

Nemnda slutter seg enstemmig til sekretariatets konklusjon.

Sikrede viser til at fal. § 8-1 ikke kommer til anvendelse på rettshjelpforsikring fordi denne etter Forskrift om rettshjelpforsikring 1992 § 2 skal reguleres ved separat avtale. Nemnda kan ikke se at dette betyr at fal. ikke kommer til anvendelse som bakgrunnsrett. Sikrede anfører videre at sekretariatet bruker formuleringen "uredelig", som er gal rettsanvendelse fordi § 8-1 fjerde ledd gjelder svik. Terminologien "uredelig" er hentet fra Bull, Forsikringsrett 2008 s. 606, for å signalisere at § 8-1 fjerde ledd ikke krever sviks hensikt, men at "sikrede vet eller må forstå" at de gale opplysningene "kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han ikke har krav på".

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).